

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-001-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Нуриддин Парвин Раймалихон дар мавзуи «Ташаккул ва тақмили сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ пешниҳод гардидааст

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисос ва самти илм, ки аз рӯйи он диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Диссертатсияи П. Р. Нуриддин дар мавзуи «Ташаккул ва тақмили сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «1» ноябри соли 2021, таҳти № 311/01 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад. Ҳамзамон таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳои кормандони илм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаҳои илмии номзади илм ва доктори илм ва бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «30» ноябри соли 2017, таҳти № 5/2 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мубрам будани мавзуи диссертатсия. Сиёсати давлатии кадрҳо чун унсурҳои муҳимми идоракунии муассири иҷтимоӣ рушд ёфта, нақши он зимни афзоиши таъсири омили инсонӣ дар тақмили ҷомеаи Тоҷикистон бештар мешавад. Барои ин бояд сиёсати давлатии кадрҳо бо воқеияти имрӯза мутобиқ гардонидани шавад. Бо мақсади пешбурди сиёсати самарабахши интихоби кадрҳои роҳбарикунанда ва бештар гардонидани иҷрои вазифаҳои давлатӣ масъалаҳои тарбия, интихоб ва ҷобачогузори кадрҳои касбии соҳаи идоракунии давлатӣ имрӯз дар радифи масъалаҳои муҳимми давлат қарор дорад.

Бо мақсади ҳалли вазифаҳои давлатӣ бояд чунин сиёсати кадрҳо таҳия ва татбиқ гардад, ки ҷавобгӯи манфиатҳои миллӣ буда, манбаи асосии идоракунӣ бошад. Ин на танҳо бо масъалаи бунёд ва замонасозии низоми идоракунии давлатӣ мутобиқи вазифаҳои стратегии рушди давлатӣ ва ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон исбот мешавад, балки бо таҷдиди усулҳои кори хизмати давлатӣ, аз ҷумла интихоб, омӯзиш, ҷобачогузорӣ, баланд бардоштани самаранокии кори хизматчиёни давлатӣ, ки бо ҳадафҳои сиёсати давлатии кадрҳо алоқаманданд, асоснок мешавад. Давлат дар раванди таҳия ва ташаккули усулҳои сиёсати кадрҳо бо дарназардошти аҳамияти сиёсии он манфиатдор аст.

Ҳамзамон мубрам будани мавзуи таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки сиёсати давлатии кадрҳо падидаи иҷтимоӣ буда, робитаи иҷтимоӣ ва иқтисодиро дар соҳаи рушди муносиб ва зуҳури иқтидори кадрҳои ҷомеа чун захираи боаҳамияти иқтисодӣ танзим менамояд, ки вазифаи он аз муайян намудани стратегияи ташаккул ва рушди иқтидорҳои кадрӣ ҷомеа дар мақомоти мухталифи ҳокимияти давлатӣ иборат мебошад. Сиёсати давлатии кадрҳо бояд манфиатҳои иҷтимоии шахрвандонро ошкор намояд, заминаро барои ҳавасмандкунии рушди шахсият фароҳам оварад, ба пешрафти мутахассисон аз нигоҳи касбӣ ва мутобиқати манфиатҳои инсон ва ҷомеа мусоидат намояд. Сиёсати давлатии кадрҳо, ки ҷанбаи иҷтимоӣ сиёсӣ дорад, асоси рушди ҳамоҳангшудаи иҷтимоӣ ва иқтисодиро ба вучуд оварда, ба рушди устувори давлат мусоидат мекунад. Вобаста ба ин, сиёсати давлатии кадрҳо аз табиати иҷтимоии давлат бармеояд, чунки мақомоти ҳокимият ва идоракунии ҳамон сиёсати дохилро татбиқ менамоянд, ки ҷавобгӯӣ сиёсати иҷтимоии давлат бошад. Давлат ба талаботи ҷомеа хизмат мерасонад ва ҷомеа барои ин захираҳои лозимаро пешниҳод менамояд – моҳияти иҷтимоии шарикӣ давлат ва ҷомеа умуман ва аз ҷумла, хизматчиёни давлатӣ ва шахрвандон дар ҳамин аст.

Бо ин мақсад, омӯзишу таҳлили самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби П. Р. Нуриддин дорои аҳамияти илмӣ амалӣ аст. Муайян намудани самтҳои мухталифи ин мавзӯ метавонад аз дидгоҳи назариявӣ ва амалӣ барои ҷумҳурии мо муҳим бошад.

П. Р. Нуриддин дар раванди таҳқиқи мавзуи диссертатсия асарҳои намоёндагони мактабҳои илмӣ гуногунро дар соҳаи сиёсати кадрҳо ва идораи давлатӣ, технологияҳои иҷтимоӣ, назарияи ҷомеашиносӣ бо дарназардошти шароити таърихӣ ва самтҳои муносири сиёсати давлатии кадрҳо дар шароити рушди ҷомеа мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор додааст. Ҳамзамон, сарчашмаҳо ва адабиёти илмӣ хориҷӣ барои баррасии ҷиҳати назариявии мавзӯ аз ҷониби муаллифи диссертатсия мавриди истифода қарор гирифтаанд. Барои тақвияти мулоҳизаҳо ва фарзияҳои худ муаллиф аз таҳқиқоти анҷомшуда иқтибосҳои бештар овардааст. Ба назар мерасад, ки заминаҳо ва асосҳои методологии таҳқиқоти сиёсати давлатии кадрҳо П. Р. Нуриддин дар сатҳи баланди илмӣ иҷро карда, аз уҳдаи таҳлили маводҳо пурра баромадааст.

Дар асоси таҳлили маводҳои гуногуни илмӣ, П. Р. Нуриддин асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқоти сиёсати давлатии кадрҳо дар шароити имрӯза мавриди таҳқиқу таҳлил қарор додааст. Ҳамзамон муаллифи диссертатсия ҷанбаҳои назариявии мавзӯ, тазодҳо ва робитаҳои сиёсат, давлат ва кадрҳо ҳамчун падидаҳои таҳқиқоти илмӣ ва марҳалаҳои асосӣ пайдоиш ва ташаккули назарияи сиёсати давлатии кадрҳо мавриди омӯзиш қарор додааст.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз шаклбандӣ намудани усулҳои сиёсӣ ва маъмурии масъалаи таҳқиқи сиёсати давлатии кадрҳо, таҳлили намунаҳои кор бо кадрҳо баъди пошхӯрии Иттифоқи Советӣ чун падидаи барои

Ҷумҳурии Тоҷикистон нави иҷтимоию сиёсӣ, муқоисаи намунаи интиҳоб ва ҷобачогузори кадрҳо дар Иттифоқи Советӣ иборат мебошад.

Аз рӯи натиҷаҳои таҳлили илмӣ назарияи технологияи кадрӣ, ки дар донишҳои сиёсии қадим ва дар сиёсатшиносии муосир ҷой доранд, муаллифи диссертатсия намунаҳои сиёсати давлатии кадрҳоро тақсимбандӣ намудааст. Сабабҳо ва омилҳои тағйирёбии сиёсати давлатии кадрҳо, давраҳои рушд ва таназзули онҳо дар афкори сиёсии ҷаҳонӣ ва дар амалияи идоракунии муайян кардааст.

Аҳамияти амалии таҳқиқот аз ҷанбаи маҷмӯӣ ва самтгирии амалии он, танзими вазифаҳои вобаста ба татбиқи сиёсати кадрӣ, боло бардоштани сатҳи идоракунии давлатӣ, беҳтар намудани малакаи роҳбарии кормандони сатҳи гуногуни идоракунии сиёсӣ, тақмили соҳаҳои қонунгузорӣ, маъмурӣ, худидоракунии маҳаллӣ, мулкӣ ва меҳнатӣ бармеояд.

Маводи таҳқиқот ҳамчунин метавонад барои муассисаҳои таҳсилоти олии ҷолиб ва мароқовар бошад ва дар раванди таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, сиёсати давлатӣ ва идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ, сиёсати давлатии кадрҳо, элитология, асосҳои назариявии сиёсати давлатии кадрҳо, идоракунии кормандони хизмати давлатӣ, сотсиологияи идоракунии ва ғайра мавриди истифода қарор гирад.

Навгонии илмӣ таҳқиқот аз он иборат аст, ки дар он раванди ташаккул ва тақмили сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор гирифта, бори аввал дар илмҳои сиёсии ватанӣ ҷанбаҳои сиёсӣ, ҳуқуқӣ, воситаҳои амалӣ намудани сиёсати давлатии кадрҳо, самтҳои афзалиятнок ва роҳҳои тақмили он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ гардидаанд. Ҳамзамон навгонии илмӣ диссертатсия аз ҳадафи асосӣ ва вазифаҳои таҳқиқотӣ бармеоянд, ки дар сатҳи зарурӣ асоснок гардидаанд. Хусусан, мавриди таҳлил қарор гирифтани масъалаҳои заминаҳо, захираҳо ва асосҳои методологӣ, фаҳмиши шаклӣ ва роҳҳои дарки моҳиятии сиёсати давлатии кадрҳо, марҳалаҳои асосии пайдоиш, раванди ташаккул ва натиҷагириҳои назарияи сиёсати давлатии кадрҳо, сиёсати давлатии кадрҳо дар Иттифоқи Советӣ ва давлатҳои тавоноии ғарбӣ, асосҳои меъёрии ташаккули сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Консепсияи сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусиятҳои асосии он, низомии амалӣ намудани сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ислоҳоти хизмати давлатӣ ва дастгоҳи идоракунии ва мушкilot, зиддият ва дурнамои рушди сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон навгонҳои таҳқиқотро ба таври самаранок нишон медиҳанд.

Нуқтаҳои илмӣ, ки ба ҳимоя пешниҳод гардидаанд ба нақшаи таҳқиқот, мақсади асосӣ, вазифаҳои таҳқиқот ва навгонии илмӣ таҳқиқот мувофиқ буда, ҳалли масъалаҳои таҳлил ва натиҷагириҳои илмиро устувор месозанд.

Хулосаҳои таҳлилий ва тавсияҳои мушаххаси муаллифи диссертатсия ҳамаҷониба асоснок гардидаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот ҳангоми ташаккули самтҳои сиёсати давлатии кадрҳо, таҳияи барномаҳои давлатӣ, нақшаҳо ва амалӣ намудани онҳо, ҳамзамон ҳангоми тақмили сиёсати давлатии интиҳоб ва

чобачогузории кадрҳо, дар марҳалаҳои машваратдиҳӣ ба кормандони хадамоти кадрӣ мақомоти давлатӣ оид ба масъалаҳои рушди касбӣ ва болоравӣ дар мансаб дар мақомоти ҳокимият ва идоракунии, хангоми таҳия ва татбиқи сиёсати иҷтимоии давлат, хангоми тақмили идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ, дар марҳалаҳои машваратдиҳӣ ба вазорату идораҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ дар соҳаи идораи кадрҳои равандҳои иқтисодӣ метавонанд мавриди истифода қарор бигирад.

Ҳамзамон хулосаҳои таҳлилӣ ва тавсияҳои пешниҳодкардаи П. Р. Нуриддин ҷиҳати амалӣ намудани ислохот бо мақсади баланд бардоштани муассирӣ ва сиёсати давлатии кадрҳо, беҳтар намудани сатҳу сифати идораи давлатӣ ва бартараф намудани камбуду норасоии соҳаи интиҳоб, тарбия ва чобачогузории кадрҳо дар хулосаи диссертатсия оварда шудааст.

Дар муқаддимаи рисолаи диссертатсионии П. Р. Нуриддин муҳаббатҳои омӯзиши мавзӯи таҳқиқотро дар сатҳи ҳуби илмӣ муқаррар намудааст. Пайвандии мантиқӣ ва илмӣ доштани диссертатсия бо чунин тарзи масъалагузорӣ намудани мавзӯи он мебошад. Дараҷаи омӯзиши мавзӯи илмӣ, асосҳои назариявӣ ва методологӣ, навгониҳои илмӣ ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда дар сатҳи зарурӣ инъикос шудаанд. Муқаддимаи диссертатсия ба Талабот оид ба барасмиятдарории диссертатсия ва автореферат, ки дар асоси қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «30» сентябри соли 2021, таҳти № 7 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Диссертатсияи П. Р. Нуриддин дар доираи чор боб, даҳ зербоб, хулоса ва феҳристи адабиёт таҳия шудааст. Боби якуми диссертатсия – «Асосҳои назариявӣ ва методологӣ таҳқиқоти сиёсати давлатии кадрҳо» номгузорӣ шуда, аз се зербоб иборат мебошад. Дар ин қисми таҳқиқот, муаллиф ба мавзӯҳои заминаҳо, захираҳо ва асосҳои методологӣ таҳқиқоти сиёсати давлатии кадрҳо дар илмҳои сиёсӣ муосир тавачҷуҳ намуда, ҳамзамон муҳаққиқ ба баррасии мафҳумҳои «сиёсат», «давлат» ва «кадрҳо» ҳамчун падидаҳои таҳқиқоти илмӣ, ҷанбаҳои назариявии мавзӯ, тазодҳо ва робитаҳои онҳо, асосҳои методологӣ ва назариявии таҳқиқоти сиёсати давлатии кадрҳо диққати махсус додааст.

Дар зербоби якуми боби якуми диссертатсия муаллиф масъалаи муайян намудани методологияи омӯзиши мавзӯи сиёсати давлатии кадрҳо дар илмҳои муосирро мавриди пажӯҳиши илмӣ қарор додааст. Рушди илмҳои сиёсӣ ва тавсеаи доираи масъалаҳо ва равишҳои он, ҳамчунин афзоиши теъдод ва сиёсатшиносии дастгоҳи идорӣ асоси методологияи таҳқиқи сиёсати давлатии кадрҳо дар шароити имрӯза ташкил медиҳад.

Бо ин мақсад, аз таҳлили раванди ташаккул ва рушди сиёсати давлатии кадрҳо метавон дар бораи таъсири ҳизбҳо, ҳаракатҳо ва гурӯҳҳои сиёсӣ ба дастгоҳи идорӣ муосирӣ сиёсатшуда хулоса баровард. Дастгоҳи идорӣ ҳам ба пешбурди мансабдорон дар вазифаҳои давлатӣ ва ҳам ба муайян намудани сиёсати давлат манфиатдор аст. Бинобар ин, на танҳо мансабдорони алоҳида, балки тамоми элитаи сиёсӣ идорӣ яқдилона аз ҳизбҳои муайян ва номзадҳои худ ба мансабҳои баланди давлатӣ тарафдорӣ мекунанд. Дар ҷаҳони муосир

фаъолияти дастгоҳи давлатӣ мазмуни навро ба худ мегирад. Талабот ба давлат меафзояд, ки ин дар навбати худ маънои талаботи нав ба сиёсати кадрӣ ниҳодҳои сиёсии мазкурро дорад. Аз назари муаллиф, ҷустуҷӯи роҳҳои ҳалли масъалаи таҳқиқшаванда боиси пайдоиши навҳои гуногуни такмили сиёсати давлатии кадрҳо гардид, ки гоҳҳо ҷанбаи тамоман зидди якдигар доранд. Дар натиҷа, масъалаи ислоҳоти сиёсати давлатии кадрҳо баҳси зиёдро ба вучуд овард. Инчунин муаллиф дарҷ намудааст, ки ҷаҳонишавии сиёсати давлатии кадрҳо дар мақомоти ҳокимият бо вазифаҳои сиёсии рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва амнияти давлатӣ дар зиддият қарор мегирад ва ба баланд бардоштани самаранокии ҳокимияти давлатӣ ва идоракунии таъсири манфӣ мерасонад. Ба ақидаи муаллиф, мураккабӣ ва бисёрҷанба будани сиёсати давлатии кадрҳо дар соҳаи фаъолияти касбии кормандони хадамоти давлатӣ оид ба иҷрои салоҳияти мақомоти давлатӣ таҳлили амиқи заминаҳои назариявӣ методологии шаклгирӣ ва таҳаввулоти онро талаб менамояд.

Дар зербоби дуоми боби якуми таҳқиқот алоқамандии мафҳумҳои сиёсатшиносии сиёсат (сиёсати кадрҳо), давлат (сиёсати давлатӣ) ва кадрҳо (мансабдорон ва раванди кадрӣ) бо ибораи «сиёсати давлатии кадрҳо» арзёбӣ гардида, айният ва тафовути байни онҳо мавриди таҳлили илмӣ қарор гирифтааст.

Аз дидгоҳи муаллифи диссертатсия, таҳлили мафҳуми сиёсатшиносии «давлат» чун муҳимтарин мафҳуми илмҳои сиёсӣ нишон медиҳад, ки дар таърихи афкори сиёсӣ ҳуқуқӣ таърифи бисёри мафҳуми мазкур вучуд дорад. Дар ин маврид муаллиф назарияҳои мухталифи файласуфон, ҳуқуқдонон, ҷомеашиносон ва сиёсатшиносон ба таври гуногун шарҳу тафсир намудааст. Дар натиҷаи таҳлил муҳаққиқ маълум намудааст, ки назарияи муосири сиёсатшиносӣ низ таърифи гуногуни мафҳуми «давлат»-ро медиҳад. Чунонки муҳаққиқ қайд менамояд, масалан, фарҳанги сиёсатшиносӣ мақоми давлатро чун «маҷмӯи муассисаҳо ва ташкилотҳои бо ҳам алоқаманд, ки идоракунии ҷомеаро амалӣ менамояд» муайян кардааст. Яъне аз назари муаллиф давлат ҳамчун мафҳуми марказии илмҳои сиёсӣ, иштирокчии фаъоли равандҳои идоракунии давлатӣ, маъмурӣ ва сиёсӣ ба шумор рафта, идораи давлатӣ ба таври ҳадафманд ба фаъолияти одамон таъсир мерасонад ва муносибати онҳоро бо таъриқи ба нури ҳокимият ва маҷбуркунии созмон медиҳад ва танзим менамояд. Ин вазифаҳои идоракунии давлатро дастгоҳи маъмурӣ иҷро менамояд. Инчунин аз диди муаллифи диссертатсия мафҳуми кадр ба сифати падидаи иҷтимоӣ ба сиёсатшиносии амалӣ ба таври фаъол доир гардидааст. Вобаста ба ин, П. Р. Нуриддин дарҷ намудааст, ки давлат аз як тараф, чун иштирокчии асосии равандҳои кадрӣ ва аз ҷониби дигар, чун объект, ки ба он дигар намоёндагони равандҳои кадрӣ таъсир мерасонанд, баромад мекунад, чунки «кадрҳо» яке аз унсурҳои сохтори давлат чун низом мебошанд.

Ҳамзамон муаллиф ба таҳлили мафҳумҳои «сиёсат», «давлат» ва «кадрҳо» таваҷҷуҳ карда, паҳлуҳои мухталифи онҳоро мавриди омӯзиш қарор дода, ба ҳулосае меояд, ки барои дарки дуруст ва ҳамаҷонибаи сиёсати давлатии кадрҳо аз нигоҳи илмӣ баррасӣ намудани мафҳумҳои марказии ин

раванд – сиёсат, давлат ва кадрҳо зарур аст, чунки маҳз ба воситаи таҳқиқи онҳо дарки моҳияти сиёсати давлат дар маҷмӯъ ва ниҳодҳои он дар дар арсаи идоракунии ба таври аслии имконпазир мегардад. Ҳамзамон П. Р. Нуриддин дар ин қисми таҳқиқот таъкид менамояд, ки вақтҳои охир дар сиёсатшиносӣ масъалаи баррасии мафҳуми «сиёсати давлатии кадрҳо» аз дидгоҳи концепсияи сиёсату ҳокимияти мавриди баррасӣ қарор гирифтааст, ки имкон медиҳад ҷанбаҳои ва вазифаҳои сиёсати кадрҳо ошкор карда шавад. Аммо ҳангоми дучор шудан бо воқеияти ҳаёт чунин омилҳои сиёсӣ, мисли манфиатҳои сиёсӣ, захираҳои ҳокимият, қонуни оҳанини ҳокимони мутлақ ва ғайра дар қанор мемонанд.

П. Р. Нуриддин дар зербоби сеюми боби якуми диссертатсия як силсила назарияҳои сотсиологиро мавриди баррасӣ қарор додааст, хусусан назарияи далелнокӣ, пешвоӣ, маъмурияти муносиб, равишҳои сотсиологӣ омӯзиши равандро кадрӣ ва ғайра. Муаллиф таъкид менамояд, ки имрӯз теъдоди ҳар чи бештари сиёсатмадорон, қонунгуздорон ва маъмурон-мудирон аҳамияти иҷтимоии истифодаи идоракунии ҳайат, яъне захираҳои инсонӣ дар бунёди давлати қавӣ, дастгоҳи он ва ҳадамоти давлатиро дарк мекунанд. Ба ақидаи муаллиф, дар ҷумлаи тадбирҳои дигар, ин ба асоси баланд бардоштани нақши мақомоти ҳокимият, фазои ҳуқуқӣ, таҳкими интизоми давлатӣ ва ташаққули масъулияти баланди кадрҳо, хусусан, кадрҳои роҳбарикунанда имконпазир аст.

Боби дуюми диссертатсия – «Пайдоиш, ташаққул ва инкишофи сиёсати давлатии кадрҳо» номгузори шуда, аз ду зербоб иборат мебошад. Муаллиф дар ин қисми таҳқиқот ба мавзӯҳои ташаққули назарияи сиёсати давлатии кадрҳо дар Мисри Қадим, Бобулистони Қадим, Ҳиндустони Қадим, Хитои Қадим, Юнони Қадим, давлати Сомониён, раванди сиёсати кадрӣ Европа дар Асрҳои миёна, рушди сиёсати кадрӣ Штатиҳои Муттаҳидаи Америка, аз давраи эълони Истиклол ва ҳамзамон ба таҳлили муқоисавии сиёсати давлатии кадрҳо дар Иттифоқи Советӣ ва давлатҳои тавоноии ғарбӣ бахшида мешавад. Дар як арзёбии умум метавон қайд намуд, ки муаллифи диссертатсия пайдоиш ва ташаққули назарияи сиёсати давлатии кадрҳо, марҳалаҳои асосӣ ва натиҷагирҳои онро баррасӣ намуда, хулосаҳои дурусти илмию таҳлилий баровардааст.

Боби сеюми диссертатсия – «Ташаққул, инкишоф ва воситаҳои амалӣ намудани сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» номгузори шуда, аз се зербоб иборат аст. Муаллиф дар ин қисмати таҳқиқот асосҳои меъёрии ташаққули сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фаъолияти ниҳодҳои дахлдори давлатӣ перомони мутобиқсозии онҳо бо меъёрҳои ҷаҳонӣ дар соҳаи мазкур омӯзиш ва таҳлил намудааст. Ҳамзамон Концепсияи сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусиятҳои асосии он, роҳу воситаҳои тақмили он дар доираи манфиатҳои миллӣ ва амалӣ намудани ҳадафҳои дурнамоии давлат аз ҷониби муҳаққиқ муқаррар ва муайян шуда, низомии амалӣ намудани сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ислоҳоти хизмати давлатӣ ва дастгоҳи идоракунии, таҳия ва татбиқи барномаҳои давлатӣ мавриди пажӯҳиши илмӣ қарор гирифтааст.

Боби чоруми диссертатсия – «Самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳҳои тақмили он» номгузори шудааст. Боби мазкур аз ду зербоб иборат буда, дар он муаллиф самтҳои имтиёзноки сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи омӯзиши қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо мақсади ҳалли вазифаҳои иқтисодию иҷтимоӣ, истифодаи мақсадноки захираҳои меҳнатӣ, рушди низоми ояндабинии давлатӣ, таҳлили барномаҳои давлатӣ, паёмҳо ва суҳанронҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар соҳаи мазкур тавсиф гардиданд. Ҳамзамон дар боби мазкур мушкилиҳо, монеаҳо ва пешомади сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳҳои тақмили пояҳои сиёсӣ, меъёрӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ахлоқии фаъолияти кадрӣ аз ҷониби муаллифи диссертатсия муайяну мушаххас гардида, таҳқиқу таҳлил шуданд.

П. Р. Нуриддин дар асоси баррасии фарогири мавзӯ ба хулосаҳо ва натиҷаҳои муайян расидааст. Нуқтаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳо метавонанд барои таҳқиқоти минбаъдаи соҳаи мазкур муфид бошанд ва дар фаъолияти амалии мақомоти ҳокимияти иҷроия ҳангоми ташаккули консепсияи соҳавии сиёсати кадрӣ истифода шаванд.

Хулоса, муаллиф, ба ин таҳқиқоти муҳим бо ҷиддият муносибат намуда, паҳлӯҳои гуногуни онро мавриди омӯзиш ва таҳлилу баррасӣ қарор додааст. Вазни илмӣ ва сатҳи таҳлилии бобҳои диссертатсия баробар буда, ба таври умумӣ, қори ироашуда, ягона мебошад. Миёни бобҳои он пайванди зарурии мантиқӣ ва умумияти дастгоҳӣ ба вуҷуд оварда шудааст, яъне чунин сохтор доштани диссертатсия бисёр мувофиқи мақсад аст. Бинобар ин, таҳқиқоти илмӣ мазкурро метавон ҳамчун қори ягонаи анҷомшуда пазируфт.

Нашири натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Аз рӯи мавзӯи диссертатсия 2 монографияи илмӣ муаллиф ва 15 мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд. Ҳамзамон натиҷаҳои асосии диссертатсия дар 6 конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ илмию амалӣ ва семинарҳои илмӣ ҳангоми хондани маърузаҳои илмӣ инъикос ёфтааст. Теъдоди маводҳои нашршуда ба талаботи банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «30» июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд. Автореферат ва қорҳои илмие, ки дар мавзӯи таҳқиқотӣ нашр гардидаанд мазмуну моҳияти диссертатсияро ба таври зарурӣ инъикос менамоянд.

Дар баробари натиҷаҳои илмӣ бадастоварда, ҳамзамон дар қори таҳқиқоти анҷомдодашуда баъзе норасоӣҳо ба назар мерасанд:

- 1) муаллифи диссертатсия вобаста ба масъалаи ҷустуҷӯ намудан, тарбия қардан ва ба мансабҳои идораи давлатӣ таъйин намудани кадрҳо аз ҳисоби занону духтарони лаёқатманд, ки яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии кадрҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад,

таваҷҷуҳи камтар намудааст. Хусусан, баррасии масъалаҳои баробарҳуқуқии гендерӣ дар хизмати давлатӣ назарногир аст.

- 2) сиёсати давлатии кадрҳо ба ташаккули намунаи муносиби рушди минтақаҳо равона гардидааст ва бояд самаранокии истифодаи иқтидорҳои кадриро бо дарназардошти арзёбии талаботи кадрӣ, таъмин намояд. Вобаста ба ин, хусусиятҳои интихоб ва ҷобачогузории кадрҳои элитаи сиёсӣ маъмурии сатҳи минтақавӣ дар таҳқиқот дар сатҳи зарурӣ инъикос наёфтааст.
- 3) бо вучуди он ки дар диссертатсия масъалаи сиёсати давлатии кадрҳо дар таъмини амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ шудааст, муаллифи таҳқиқотро мебоист, ки мавзӯи сиёсати кадриро дар таъмини амнияти миллии ба таври ҷудоғона мавриди пажӯҳиши илмӣ қарор меод.
- 4) муаллиф ба масъалаи истифодаи таҷрибаи давлатҳои рушдёфта дар самти сиёсати кадрҳо барои Тоҷикистон таваҷҷуҳи камтар додааст. Аммо дар диссертатсия ба мавзӯи роҳу воситаҳои баланд бардоштани иқтидори кадрӣ давлат андешаҳои ҷолиб мавҷуданд. Аз ин рӯ, хуб мебуд, агар дар бораи истифодаи таҷрибаи давлатҳои рушдёфта дар самти интихоб ва ҷобачогузории кадрҳо барои Тоҷикистон ба таври алоҳида мавриди баррасӣ қарор меод.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи доктории П. Р. Нуриддин таҳқиқоти аз назари илмӣ асоснок ва анҷомёфта ба ҳисоб рафта, норасоҳои зикршуда арзиши илмии онро коста намегардонанд.

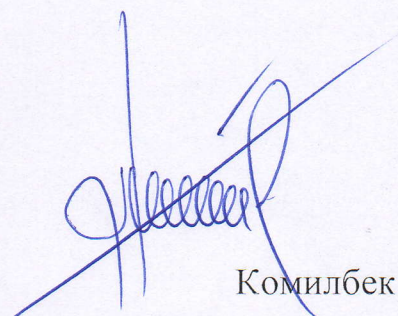
Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи П. Р. Нуриддин ба талаботи бандҳои 31-37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «26» июни соли 2023, № 295 ва қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «30» июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Рисолаи докторӣ таҳқиқоти илмию таҳассусии баитмомрасидаи фарогири мавзӯи муҳим барои рушди илмҳои сиёсӣ буда, дар он мушқилот, монетаҳо ва пешомади инкишофи сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва коркарди нави масъалаҳои илман асоснокшуда дарҷ шудааст. Ҳамзамон диссертатсия аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Дар диссертатсия нуқтаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, ки онҳо дар замони муосир навгонии илмӣ маҳсуб меёбанд. Натиҷа ва нуқтаҳои навини илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифро дар соҳаи илм нишон медиҳад. Инчунин дар диссертатсия тавсияҳо оид ба истифодаи хулосаҳои илмӣ ва маълумот оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои илмӣ бадастовардашуда нишон дода шудаанд.

Хулоса, диссертатсияи доктории П. Р. Нуриддин дар мавзӯи «Ташаккул ва тақмили сиёсати давлатии кадрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» бо навгонихоҳи худ тафовут дошта, ба талабот оид ба рисолаҳои диссертатсионӣ барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илм мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи

илми доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, раёандҳо ва технологияи сиёсӣ мебошад.

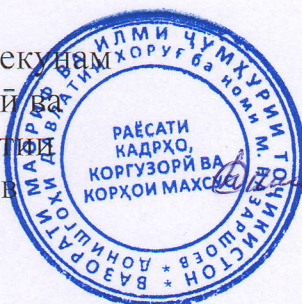
Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои сиёсӣ, дотсент,
ректори Донишгоҳи давлатии Хоруғ
ба номи Моёншо Назаршоев

Комилбек Амид Ёрбек

Имзои А. Ё. Комилбекро тасдиқ мекунам
Сардори раёсати кадрҳо, коргузори ва
корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии
Хоруғ ба номи Моёншо Назаршоев

Н. С. Саидрахмонов

2.05.2024